

מראי מקומות - מגילה

יז:

א. ולרבנן נמי הא כתי' והיו

הק' רעק"א בברכות (ג), למה אין שייך לקיים שניהם, לימא דלמדין מוהיו דצריך לקרותה בלשון הקודש, וכן למדין דצריך להבין מה שהוא אומר, שהרי כשדרשי' שמע בכל לשון שאתה שומע, הדרשה מורה על הבנת הלב. וכ' להוכיח מזה דפשוט דלשון הקודש שאני, ואי"צ להבין מה שהוא אומר.

ב. ההוא מיבעי לי' שלא יקרא למפרע

פרש"י בברכות (ג), כגון ובשעריך ביתך מזוזות. ותמה על זה הטורי אבן כאן, הלא אין לקריאה זו שום משמעות כלל, ולמה יהי' צריך קרא למעט שאין לקרות כן. ולכן פי' דהתורה באה למעט קריאת הפסוקים למפרע, דהיינו שקורא פסוק מאוחר קודם פסוק שהוא כתוב מוקדם.

ג. לימא קסבר רבי כל התורה כולה בכל לשון נאמרה

פרש"י לקרותה, והבינו הראשונים בדעת רש"י דכוונתו לומר דקריאת התורה יכולה להיות בכל לשון. והק' תוס', דהא קריאת התורה אינה מדאורייתא חוץ מפ' זכור (וכנראה דהי' דוחק לו לומר דמיירי בפ' זכור דוקא), ולכן פי' דכוונת הגמ' בכל קריאות שאדם קורא, כמו חליצה, פ' עגלה ערופה, וידוי מעשה, וכו'. אולם כ' הריטב"א דקריאת התורה בציבור בשבת ויו"ט באמת מן התורה הוא, והביא רא"י מהא דאי' בברכות דילפי' ברכת התורה לאחריה בק"ו מברכת המזון, ואין שייך ברכה אחרונה על התורה אלא בקריאת התורה, ומה שמשה ועזרא תקנו לקרות בתורה הי' רק בשני וחמישי ושבת במנחה [וע"ש שבהמשך דבריו כ' דפ' פרה מדאורייתא].

וע"ע בשיטה מקובצת (ברכות ג.) שכ' בשם י"א לבאר שי' רש"י, דנפק"מ לדעת אם הס"ת בקדושתו קאי, דאם הוא

בקדושתו [מן התורה] אז ראוי לקרות בו בבית הכנסת, אבל אם אינו בקדושתו אינו יכול לקרות בו בבהכ"נ.

ד. ומה ראו לומר רפואה בשמינית

העיר הריטב"א, הא כיון דאמר' דרפואה צריכה להיות אחר סליחה, א"כ אף שהי' צריך להכניס גאולה מיד אחר סליחה, א"כ לכאור' צריך להיות דמיד אח"כ תהי' רפואה, ולמה צריך מקור אחר שתהא בשמינית. ותני' דכיון דאדחי' ממקומה, דהיינו בתר סליחה, א"כ שפיר י"ל שהיא נדחית יותר, וא"כ למה קבעה מיד בשמינית. והמהרש"א כ' דהגמ' באה ליישב קו' אחרינא, דהיינו, דאף שיש סברא לומר גאולה בשביעית, יש ג"כ סברא לומר רפואה אחר סליחה, ומאי חזית דסמכת אסברא לומר גאולה אחר סליחה. וע"ז הביאה הגמ' שיש ג"כ סיבה לומר רפואה בשמינית, וא"כ אמרי' שיש להקדים גאולה לרפואה.

ה. וכיון שנעשה דין מן הרשעים, כלו

הפושעים וכולל זדים עמהם

כ' המהרש"א דלזה לא הביאה הגמ' קרא, דאם נעשה דין ברשעים, כ"ש דין המינים [מבואר מדבריו דגרס כולל "המינים"], שהוא חמור יותר.

ו. וכיון שכלו הפושעים, מתרוממת

קרן צדיקים, דכתי' וכו'

כ' המהרש"א, הא ודאי גם קודם שתקנו ברכת המינים, הי' תפלת י"ח על הסדר, וודאי גם לאחר עשיית דין ברשעים מתרוממת קרן צדיקים (ומשמע דמקרא זה גופא דיליף דאחר כילוי הרשעים באה הרמת קרן צדיקים, ה"ה לענין אחר עשיית דין ברשעים).